

Huszár László öröksége

Ez év februárjában mindannyiunkat megdöbbsentett a hír, hogy Huszár László, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója, a Felvidéki Értéktár Bizottság el-

nöke örökre itt hagyott bennünket. Nehéz helyzetbe kerültünk...

Lacival 2015 óta dolgoztam együtt. Helytörténetet oktató pedagógusként kötelességemnek érez-

tem, hogy az értéktári munkából kivegyem a részem: egyre több pályázatba, versenybe kapcsolódtam be, s egyszer csak azt vettem észre, hogy már napi munkakapcsolatba kerültünk. Minden este fél hét és fél nyolc között egyeztetünk a teendőről, beszélgettünk. Munkatársam lettem, Ő pedig az én mentorom, barátom. Megmutatta, milyen túlítani az emberi gyarlóságon, s követni a nemes célt: felvállalni a minőségi magyar kultúra közvetítését, fejlesztését, kidolgozni a fejlesztés alapjait, s megtalálni azokat a személyeket, akik szívvel-lélekkel csatlakoznak hozzánk.

A Gazda Polgári Társulás kezdeményezőként a Csemadokkal és a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével közösen indította el a Felvidéki Értéktár mozgalmat, melynek Huszár László, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója az élére állt. Egyes települések, magyarok régiók szellemi és anyagi értékeinek, építészeti örökségének számbavételét, összeírását tűztük ki célul. Ebbe a tevékenységbe igyekeztünk (és igyekszünk most is) minél több embert bekapcsolni a legkisebbektől a legidősebbekig. Az intézet Laci igazgatása alatt pályázatokat írt ki, melyekben a legaktívabb értékgyűjtők anyagi forrásokhoz jutottak. A feltáró munka eredményeként számos, már-már feledésbe merült régi szókás került ismét a köztudatba, de a

Huszár László 2016-ban a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet Dunaszerdahely városa által adományozott Pro Urbe díjjal

Bodok Károly, Huszár Ágnes és Rancsó Andrea a csicsói értékkonferencián

kutatás például az egykori sport-életéről, a műszaki haladás által kiszorított régi mesterségekről is sok érdekes és új adatot tárt fel.

Látva a mind jobban bővülő adatbázist, bátorítottuk egymást, hogy hetényi példára tudunk más településen is helyismereti munkafüzetet írni és kiadni. Laci feladata az anyagi forrás megkeresése, beszerzése, az enyém az alkotócsapat összeállítása, megszólítása volt. Mondanom sem kell, munkánkat siker koronázta, s a madari tanterület is örülhetett az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásának, az érték munkafüzetnek és az olvasókönyvnek. A munkatapasztalat adta az ötletet, hogy kidolgozzunk egy Érték(munkafüzet)–programot. Szerettük volna, ha mind több iskolában lenne olyan csapat, akik szívesen állítanának össze helyi értékekre, helytörténetre épülő munkafüzeteket, melyeket a tanítási órákon használnak. Ez a vágyunk megvalósulni látszik. 2021 márciusától Csicsón dolgozik egy felkészült csapat a helytörténeti munkafüzet és olvasókönyv összeállításán. A nyár

folyamán pedig a Szlovákiai Magyar Pedagógus Szövetség keretein belül tartottunk módszertani, szakmai napot és továbbképzést a bártkai alapiskolában. A kultúra támogatása pályázati úton történik, „ad hoc” jellegű és nagymértékben a politikusoktól függ, így szíves türelmet kértem attól a 3 iskolától, amely szintén benyújtotta igényét a munkafüzet megírására. Maga a projekt egyébként határozottan rámutatott arra, hogy a szakmaiság megerősítése érdekében továbbképzési programot kell létrehozni, koordinálni kell a rendelkezésre álló anyagi forrásokat és ki kell nevelni azoknak a szakembereknek a körét, akik a fokozatosan kiépülő intézményi keretek között szívesen dolgoznának és közreműködnének a Felvidéki Magyar Értéktár kialakításában. Ebből kifolyólag az Értéktárat az Értékek Polgári Társulás létrehozásával erősítettük meg, és ennek keretében kezdtünk el dolgozni. Több helyen, több alkalommal is elmondtuk gondolatainkat. A Mentor TT (Felvidéki Tehetségsegítő Tanács) nyitott volt a helyi értékek iránt, meglátta a le-

hetőséget, s programjai közé beiktatott egy „Érték-képzést”, melynek célja az érdeklődők módszertani segítése és a digitális kompetenciák fejlesztése volt. Olyan kompetenciák fejlesztésére összpontosítottunk, melyek segítik a tehetséggondozásban dolgozók munkáját és egyúttal hasznosak az értékfeltáró, értékgyűjtő munka szakmaisága szempontjából is. Segítségre volt a Magyar Interaktív Televízióból Haraszi Gyula, valamint Szanyi Mária néprajzkutató is. Huszár Laci helyett ekkor már Bödök Károly tartotta a digitalizációs képzést, aki egyébként együtt dolgozott Lacival a Felvidéki Értéktár mobilalkalmazás fejlesztésén. Az erősödő járványhelyzet miatt az 50 jelentkezőből 32 személy tanulhatott velünk, tanulhattunk egymástól.

Az őszi kicsit nyugodtabb körülmények között telt: képzési programokat kiegészítettük, „Érték-tréning” címen kipróbáltuk az Esterházy Akadémia hallgatóival. A fiatalok csodások voltak, érdeklődők és nyitottak, munkájuknak köszönhetően azóta már új értékjavaslatok születtek, ami bizonyítéka annak,

hogy a tréning működik! „Az értéktárral a jövőben is értéket teremtünk, az értékeinket ahhoz, hogy a további létünket meg tudjuk erősíteni, ebbe az értéktárvilágba, a köztudatba kell beemelnünk.” Rozsnyón járva megerősödött bennünk és igazolttá vált Huszár László fentebb leírt gondolata. Szórványterületen és nyelvhatáron is voltunk látóúton, helyiek segítségével népszerűsítettük az értékgyűjtő munkát, közös gondolkodásra, beszélgetésre hívtuk a téma iránt fogékonyakat. Ennek köszönhetően új értéktárak alakultak, s talán van remény, hogy a települések magyar emlékei nem vesznek el. Fontos volt (lett) a személyes kapcsolattartás, ezért számos helyre elutaztunk. Az időigényes és költséges feladatot nem volt egyszerű megoldani, hiszen főállásban máshol dolgozunk, de Lacitól azonban megtanultuk, hogy a kultúrában előre kell dolgozni!

„A felvidéki magyarság megmaradásához kultúrafejlesztési tervre, koordinációra van szükség, hogy legyen irány, s minden rendszerben működjön” – hangzott el Nagymenyeren, 2020. szeptember 16-án, az Értékkonferencián. Nos, fejlesztési terv kapcsán még nem szólítottak meg bennünket, de az együttműködésre, rendszer kialakítására eddig is nyitottak voltunk. El is mondtuk ezt idei, szeptemberben megtartott, immár hagyományos Értékkonferenciánkon. Több mint 90 „értékes” kolléga jött el, s ismerkedett meg az új felvidéki értékekkel. A délutáni szakmai fórum pedig lehetőséget biztosított a tapasztalatcserére. Nem tagadom, megkönnyeztem Huszár László ott levetített emlékvideóját. Nélküle és mégis vele voltunk! Közművelődési tevékenysége Felvidéki Érték lett, így egy kicsit megnyugodhattunk. Környezetünk véleménye nem mindig egyezik az általunk szeretett emberekről kialakított képpel. Csak csoportosítani kell az élet pillanatait, mozzanatait és a kettő összhangba kerül.

Rancsó Andrea és Huszár László a Nemzeti Művelődési Intézet által adományozott testvérharanggal 2020 októberében

Huszár László közművelődési tevékenysége, kultúrafejlesztői gondolkodásmódja a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal (KKK) megalakításával teljesedett ki. Az általa megálmodott Négy- majd 5határos vetélkedőknek reméljük, lesz folytatása. Mi, az Értéktár részéről biztosítottuk mind a KKK-t, mind a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézetet az együttműködési szándékunkról.

Bízom benne, hogy a fentiekben leírtakból is kitűnik, hogy a Huszár Laci által kijelölt úton haladunk tovább. Nélküle, de az ő öröksége nyomdokait követve új érték-munkafüzetek, képzések, tréningek jönnek létre. Egyre többen dolgoznak velünk, egyre többen vagyunk érzelmileg érintettek abban, hogy a Kárpát-medencét átívelő közös kultúránk megmaradjon, még azután is, ha életünk elmúlik.

PaedDr. RANCSÓ ANDREA pedagógusi diplomáját a Nyitrai Pedagógiai Főiskolán szerezte. Történelem és földrajz szakos tanárként Madaron kezdett dolgozni. Jelenleg a Hetényen működő Tarczy Lajos Alapiskola pedagógusa. Közben elvégezte az etikai nevelés és az informatika szakot is. 2007-ben férjével, Rancsó Péterrel együtt megalapították a Villa Heten PT-t, melynek célja a község helytörténetének, tárgyi emlékeinek gyűjtése, feldolgozása. A 2012/13-as években a történelem tantárgy lektoraként európai uniós projektben vett részt, a digitális technológiák felhasználásának lehetőségeit oktatta a tantárgy keretein belül. Iskolájában a helytörténet tanítását beépítették egy munkafüzetbe, melynek társszerzője. Huszár László, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója felkérte őt egy Kárpát-medencei mintaprojekt szakmai, módszertani lebonyolítására, melyben az Intézet égisze alatt megalkották a madari alapiskola számára Madar község helytörténeti munkafüzetét. Rancsó Andrea aktív tagja a Kincskeresők – regionális értékeket kutató diákok országos konferenciáját szervező csapatnak, valamint a Mentor Felvidéki Tehetségsegítő Tanács elnökségi tagja. Huszár László halálát követően a Felvidéki Magyar Értéktár Bizottság elnökévé választották, az Értékek Polgári Társulás alelnöke. Kezdeményezője volt a Hetényi Értéktár létrejöttének. 2021-ben munkáját a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége SZMPSZ-díjjal ismerte el, kiváló módszertani, nevelési, szakmai és tudományos eredményekért kategóriában.